

РУССКИЙ
361K

大学俄语 简明教程

(第二版)

供零起点60课时用

○主编 张宝铃 钱晓蕙

高等教育出版社
Higher Education Press

大学俄语 简明教程

(第二版)

○主编 张宝铃 钱晓蕙

供零起点60课时用

高等教育出版社
Higher Education Press

图书在版编目 (CIP) 数据

大学俄语简明教程/ 张宝铃, 钱晓蕙主编. —2 版. —北京: 高等教育出版社, 2008. 7

ISBN 978 - 7 - 04 - 024449 - 6

I. 大… II. ①张…②钱… III. 俄语 - 高等学校 - 教材
IV. H35

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 099147 号

策划编辑 李锡奎 责任编辑 李锡奎 封面设计 王凌波 版式设计 刘 艳
责任校对 李锡奎 责任印制 宋克学

出版发行 高等教育出版社
社 址 北京市西城区德外大街 4 号
邮政编码 100120
总 机 010 - 58581000

经 销 蓝色畅想图书发行有限公司
印 刷 高等教育出版社印刷厂

开 本 850 × 1168 1/16
印 张 13.5
字 数 340 000

购书热线 010 - 58581118
免费咨询 800 - 810 - 0598
网 址 <http://www.hep.edu.cn>
<http://www.hep.com.cn>
网上订购 <http://www.landaco.com>
<http://www.landaco.com.cn>
畅想教育 <http://www.widedu.com>

版 次 1995 年 11 月第 1 版
2008 年 7 月第 2 版
印 次 2008 年 7 月第 1 次印刷
定 价 23.90 元(含光盘)

本书如有缺页、倒页、脱页等质量问题, 请到所购图书销售部门联系调换。

版权所有 侵权必究

物料号 24449 - 00

УРОК

1

- I. 俄语语音和字母
- II. 元音 а, о, у, э, ы
- III. 辅音 м, н, л
- IV. 清辅音和浊辅音

音解忠环音解音

I 俄语语音和字母

俄语的音分为元音和辅音。俄语有6个元音和36个辅音。

俄语字母共有33个。其中元音字母10个：а, о, у, э, ы, и, я, ё, ю, е, 它们分别表示6个元音；辅音字母21个：б, в, г, д, ж, з, й, к, л, м, н, п, р, с, т, ф, х, ц, ч, ш, щ, 它们分别表示36个辅音。另有两个字母 ь (硬音符号) 和 ь (软音符号) 是无音字母。

俄语字母有印刷体和书写体, 每种体又有大写与小写之分。大写形式用于句子开头和专有名词的第一个字母。每个字母有自己的名称 (参见第四课的《俄语字母表》)。字母名称常用于读某些缩写词。

а — а	б — б
в — в	г — г
д — д	е — е
ж — ж	з — з
и — и	к — к
л — л	м — м
н — н	п — п
о — о	р — р
с — с	т — т
ф — ф	х — х
ц — ц	ч — ч
ш — ш	щ — щ
ь — ь	ь — ь

II 元音 а, о, у, э, ы

俄语语音	近似的汉语语音
Аа	a
Оо	o
Уу	u
Ээ	ai
Ы	—

III 辅音 м, н, л

俄语语音	近似的汉语语音
Мм	m
Нн	n
Лл	l

IV 清辅音和浊辅音

俄语辅音有清辅音和浊辅音的区别。发音时声带不振动的辅音叫清辅音，发音时声带振动的辅音叫浊辅音。

多数清辅音和浊辅音是成对的，即两个辅音发音方法相同，区别只是声带是否振动。这种清浊对应的辅音共有6对：п—б, т—д, ф—в, к—г, с—з, ш—ж。

俄语语音	近似的汉语语音
Пп — Бб	p — b
Тт — Дд	t — d
Фф — Вв	f — w
Кк — Гг	k — g
Сс — Зз	s — z
Шш — Жж	sh — r

练习 Упражнения

1. 拼读音节。

ма	мо	му	мы	мэ	ам	ом	ум	ым	эм
на	но	ну	ны	нэ	ан	он	ун	ын	эн
ла	ло	лу	лы	лэ	ал	ол	ул	ыл	эл

2. 对照读音节, 分清它们的区别。

ма—на—ла	мо—но—ло	му—ну—лу
мам—нам—лам	мом—ном—лом	мал—нал—нул

3. 对照读音节, 注意清辅音与浊辅音的区别。

па—ба	по—бо	пу—бу	пы—бы
та—да	то—до	ту—ду	
фа—ва	фо—во	фу—ву	
ка—га	ко—го	ку—гу	
са—за	со—зо	су—зу	
ша—жа	шо—жо	шу—жу	

4. 读下列单词。

дом (房子), стол (桌子), стул (椅子), па́па (爸爸), ма́ма (妈妈), да́та (日期), луна́ (月亮), зу́бы (牙齿), ла́мпа (灯)

5. 读下列单词, 注意元音 o 和 a 不带重音时应读成短而弱的 a 音。

он (他), она́ (她), оно́ (它), это́ (这是), вода́ (水), сло́во (词), мно́го (多), ма́ло (少)

生词 Новые слова

1. дом
2. стол
3. стул
4. па́па
5. ма́ма
6. да́та
7. луна́
8. зу́бы
9. ла́мпа
10. он

房子
桌子
椅子
爸爸
妈妈
日期
月亮
牙齿
灯
他

11. она́
12. оно́
13. это́
14. вода́
15. сло́во
16. мно́го
17. ма́ло

MC MIA MY MO
HE HIA HY HO
PE PIA PY PO

她
它
这, 这是
水
词
多少

УН—УН—УМ ОН—ОН—ОМ ВК—ВК—ВМ
ЛУН—ЛУН—ЛЕМ МОЛ—МОН—МОМ МВЛ—МВН—МВМ
УО—УН—УП ОО—ОП—ОП СО—СН
УД—УТ ОД—ОТ—ЕТ ВД—ЕТ
УЯ—УФ ОА—ОФ—ВН—ВФ
УГ—УК ОГ—ОК—ЕТ—ЕК
УЗ—УС ОЗ—ОС—ВЗ—ВЗ
УЖ—УШ ОЖ—ОШ—ВЖ—ВШ

Е) ВНУН, (棋日) ВТЕН, (棋棋) ВМЕМ, (念多) ВПАН, (干干) ВУТС, (干泉) ВОТС, (干泉) МОЛ
(Т) ВМЕМ, (齿) ВДЕН, (齿) ВДЕН
音 в 的能而能如将应加音重带不 в 的 о 音元意主, 同单时不斯
(心) ОЛЕМ, (姿) ОТОМ, (同) ОВОТС, (水) ВДЕН, (景) ОТС, (白) ОНО, (数) ВНО, (册) НО

干泉	МОЛ	1
干泉	ВОТС	2
干泉	ПУТС	3
念多	ВПАН	4
棋棋	ВМЕМ	5
棋日	ВТЕН	6
棋日	ВНУН	7
齿	ВДЕН	8
齿	ВДЕН	9
册	НО	10

УРОК

2

- I. 元音 и
- II. 辅音 х, р, й
- III. 硬辅音和软辅音
- IV. 软音符号ь和硬音符号ъ

I 元音 и

俄语语音	近似的汉语语音
И и	i

II 辅音 х, р, й

俄语语音	近似的汉语语音
Х х	h
Р р	—
Й й	i

III 硬辅音和软辅音

俄语中大部分辅音有对应的硬音和软音。硬辅音和软辅音发音方法相同，区别只是发软音时舌面抬起。

辅音与元音 а, о, у, э, ы 拼读时发成硬音，而与元音 и 拼读即发软音。试比较：ба—би, во—ви, ку—ки, ла—ли。

少数辅音只读硬音或软音，没有对应的软辅音或硬辅音。

IV 软音符号ь和硬音符号Ъ

软音符号 ь 本身不表示任何音，是无声字母，其主要作用是位于某辅音之后表示该辅音读软音。例如：

мать (母亲), фильм (影片), гость (客人), письмó (信)

硬音符号 ъ 也是无声字母，一般硬辅音并不用它表示，只是在少数词中起一种隔音作用，即位于某辅音后表示该辅音读硬音，同时又不与其后的元音拼读。软音符号 ь 也有这种隔音作用。例如：

съесть (吃), пла́тье (衣服)

练习 Упражнения

1. 读下列单词，注意元音 ы 和 и 的读音。
ми́мо (从旁边), мы́ло (肥皂), сыр (奶酪), си́ла (力量), бы́ть (在, 有), би́ть (打)
2. 读下列单词，练习辅音 р 的发音。
ми́р (和平), ри́с (米), ка́рта (地图), рабо́та (工作), стра́на (国家), сло́ва́рь (词典)
3. 读下列单词，指出哪些辅音是软辅音。
Ки́тай (中国), сти́хи (诗), пи́ть (喝), ру́бль (卢布), во́сьмо́й (第八), ку́льту́ра (文化)
4. 对照读单词，注意硬辅音和软辅音的发音区别。
сто́л (桌子) — сто́ль (这样) бра́т (兄弟) — бра́ть (拿)
по́лка (书架) — по́лька (波尔卡舞) бы́т (生活方式) — бы́ть (在, 有)
5. 读短文，注意不带重音的 о 和 а 的读音。

Это ко́мната. Тут окно́. Там сто́л и сту́л. Вот кни́га и сло́ва́рь. Вот Анто́н. Там Анна. Онí до́ма.

生词 Новые слова

1. кóмната	房间
2. тут	那里
3. окнó	窗户
4. там	在那里
5. вот	这就是
6. кнѝга	书
7. и	和
8. словáрь	词典
9. онѝ	他们 (她们, 它们)
10. дóма	在家里

УРОК

- I. 元音字母 я, е, ю, ё
- II. 辅音 ц, ч, ш
- III. 辅音的清化与浊化

I 元音字母 я, е, ю, ё

元音字母	近似的汉语读音
Яя (读作 йа)	ya
Ее (读作 йэ)	ye
Юю (读作 йу)	you
Ёё (读作 йо)	yao

я, е, ю, ё 是元音字母，它们所表示的音有下列两种情况：

1. я, е, ю, ё 在词首或元音字母后分别表示元音 а 与辅音 й 相拼读的音，即 я = йа, е = йэ, ю = йу, ё = йо。

例如：ясно (明白), есть (有, 在), поём (我们唱), июнь (六月)。

2. я, е, ю, ё 在辅音后表示 я, е, ю, ё 与软辅音拼读，即表示其前的辅音读软音。

例如：пять (五), газéта (报纸), днём (在白天), брюки (裤子)。

II 辅音 ц, ч, щ

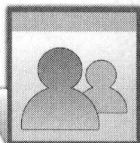
辅音字母	近似的汉语读音
Цц	с
Чч	q
Щщ	х

1. 辅音 ч, щ 总发软音。
2. 辅音 ц 以及 ж, ш 总发硬音, 没有相应的软辅音, 其后是元音字母 и, е, ё 或软音符号 ь 时, 它们仍读硬音, 即:
ци (读 цы), жи (读 жы), ши (读 шы), це (读 цэ), же (读 жэ), ше (读 шэ), шё (读 шо), жё (读 жо)。

III 辅音的清化和浊化

俄语有六对相对应的辅音(п-б, ф-в, к-г, т-д, ш-ж, с-з), 它们在下列情况下读音发生变化, 即浊辅音要读成相应的清辅音, 清辅音要读成相应的浊辅音:

1. 浊辅音位于词末尾时, 要读成相应的清辅音, 例如: город (城市) (д 读作 т), друг (朋友) (г 读作 к)。
2. 浊辅音位于清辅音前时, 要读作相应的清辅音, 例如: автобус (公共汽车) (в 读作 ф), близко (近) (з 读作 с)。
3. 清辅音位于浊辅音 (в, л, м, н, р, й 除外) 前时, 要读成相应的浊辅音, 例如: футбол (足球) (т 读作 д), вокзал (火车站) (к 读作 г)。

练习 Упражнения

1. 读单词, 指出其中元音字母 я, е, ю, ё 表示什么音。注意 я, е 在词中间不带重音时, 要读短而弱的 и 音。例如:
январь (一月), есть (有, 在), юг (南), север (北), ещё (还), язык (语言), армия (军队), земля (土地), девять (九), месяц (月)
2. 读单词, 练习辅音 ж, ш, ц, ч, щ 的发音。
журнал (杂志), жарко (热), жить (生活), юноша (青年人), школа (学校), улица (街), центр (中心), отец (父亲), ручка (钢笔), врач (医生), щётка (刷子), вещь (东西)

3. 读单词，注意辅音的清浊变化。

сад (花园), зуб (牙), глаз (眼睛), нож (刀子), лодка (小船), завтра (明天), отдых (休息), сделать (做), дождь (雨)

4. 读俄语月份名称，注意软辅音的读音，并与英语对照。

一月 январь (January)	七月 июль (July)
二月 февраль (February)	八月 август (August)
三月 март (March)	九月 сентябрь (September)
四月 апрель (April)	十月 октябрь (October)
五月 май (May)	十一月 ноябрь (November)
六月 июнь (June)	十二月 декабрь (December)

5. 读短文，注意辅音的读音。

Это город. Вот улица. Здесь дом. Это почта. Там магазин. Город очень красивый.

生词 Новые слова

1. город	城市
2. улица	街道
3. почта	邮局
4. магазин	商店
5. очень	很
6. красивый	美丽的

УРОК

4

- I. 元音 а, о, я, е 的弱化
- II. 某些音组的发音
- III. 俄语书写移行规则
- IV. 书写示范

I 元音 а, о, я, е 的弱化

1. 元音 а, о 在词中不带重音时, 要读成短而弱的 а 音。例如:

о́на (她), во́да (水), э́то (这是), сло́во (词)

2. 元音 я, е 在词中不带重音时, 读成短而弱的 и 音。在词末尾不带重音时, 仍读 я, е, 但短而弱。例如:

язы́к (语言), ме́сяц (月), сестра́ (姐妹), ве́тер (风), пе́сня (歌曲), мо́ре (海)

II 某些音组的发音

有些音组在词中按下列规则发音:

1. чт, чн 读作 шт, шн: **что, что́бы** (为了), **конечно́** (当然);

2. тс, дс 读作 ц: **де́тский** (儿童的), **горо́дско́й** (城市的);

3. сч 读作 щ: счастье (幸福);
4. ться, тся 读作 ца: учиться (学习), учится (他学习);
5. вств, 中第一个 в 不发音: чувство (感觉), здравствуйте (你们好, 您好);
6. стн, здн 中的 т, д 不发音: известный (有名的), праздник (节日);
7. го 有时读作 во: его (他的), ничего (没什么), сегодня (今天)。

III 俄语书写移行规则

一个词在一行末尾未写完时, 要加连字符号“-”, 再在下一行接续写。移行主要规则如下:

1. 必须以音节为单位移行。例如:
кни́га (кни-га), бума́га (бу-мага 或 бума-га)
2. 不可把一个词的某一字母单独留在原行或移至下一行。
3. й, ь, ъ 不能与其前的字母分开移行。例如, 不能这样移行: пис-ьмо́, кита́-йский。
4. 位于元音字母之间的两个相同并列的辅音, 移行时要分开, 各在一行。例如:
суббо́та (суб-бота), ру́сский (рус-ский)。
5. 单音节词 (如: он, дом, жизнь) 不能分开移行。
6. 标点符号不能单独移行。

练习 Упражнения

1. 读单词, 比较元音 а, о, я, е 带重音与不带重音时读音的区别。

а	о	я	е
фа́брика	оно́	ябло́ко	га́зета
бума́га	окно́	язы́к	студе́нт
магази́н	го́род	ме́сяц	сестра́
ко́мната	мно́го	пе́сня	оче́нь

2. 对照读单词, 注意区别黑体字母的读音。

что (什么) — сто (百)
дом (房子) — том (册)
ве́тер (风) — ве́чер (晚间)
сесть (坐) — шесть (六)
жить (住) — шить (缝)

земля́ (土地) — семья́ (家庭)
зате́м (后来) — заче́м (为了什么)
че́тко (清楚地) — щётка (刷子)
сло́во (词) — сно́ва (重新)
лить (灌) — нить (线)

3. 读单词, 注意辅音组的读音。

конече́нно (当然) — ску́чно (寂寞)

праздник (节日) — поздно (晚)

известный (有名的) — радостно (高兴地)

счастье (幸福) — считать (认为)

городской (城市的) — заводской (工厂的)

4. 读短文，然后把课文抄写下来。注意移行规则。

Вот университет. Тут большой дом. Это библиотека. А где аудитория? Вот она. Сейчас занятия. Университет большой и красивый.

生词 Новые слова

1. университет	(综合性)大学
2. большой	大的
3. библиотека	图书馆
4. а	而
5. где	在哪里
6. аудитория	教室
7. сейчас	现在
8. занятие (复 занятия)	课, 功课, 作业

IV 书写示范

А а О о У у Э э и И и Ъ ъ Ь ь

В в Ф ф Д д Т т З з С с

М м Ы ы Л л Р р Т т К к Х х Ъ ъ

А а Ё ё Ю ю В в К к

Ж ж Ш ш Ц ц Ч ч Щ щ

Кто это? Это мама

Он студент. Это словарь

Мам комната

Как хорошо здесь!